

**«ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУ ЖАҒДАЙЫНДА МЕКТЕП ЖАСЫНА
ДЕЙІНГІ ЕРЕКШЕ БІЛІМ БЕРУ ҚАЖЕТТІЛІГІ БАР БАЛАЛАРДЫ
ПЕДАГОГИКАЛЫҚ-ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ СҮЙЕМЕЛДЕУ» атты
мектепке дейінгі білім беру мекемелерінің арнайы педагогтардың,
тәрбиешілердің БІЛІКТІЛІГІН АРТТЫРУ
КУРСЫНЫҢ (80 сағаттық) БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ**

1. Жалпы ережелер

1. Педагогикалық кадрлардың біліктілігін арттыру курстарының Инклюзивті білім беру жағдайында мектеп жасына дейінгі ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды педагогикалық-психологиялық сүйемелдеу» бағдарламасы ерекше білім беру қажеттілігі бар балалармен инклюзивті білім беру жағдайында жұмыс жасайтын мектепке дейінгі білім беру мекемелерінің арнайы педагогтардың, тәрбиешілерді оқытуды реттейді.

2. Курстың мақсаты инклюзивті білім беру жағдайында мектеп жасына дейінгі ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды педагогикалық-психологиялық сүйемелдеу бойынша педагогтардың кәсіби құзіреттіліктерін жетілдіру болып табылады.

3. Курстық оқыту онлайн сабақтар мен офлайн жаттығуларын қамтиды.

Сабақтың мазмұны осы Бағдарламаның 1-қосымшасына сәйкес оқу жоспарында ұсынылған.

2. Глоссарий

4. Курстың глоссарийі төмендегі негізгі ұғымдарды қамтиды:

1) ерекше білім беруді қажет ететін адамдар (балалар) – тиісті деңгейде білім алу және қосымша білім алу үшін арнаулы жағдайларға тұрақты немесе уақытша қажеттілік көріп жүрген адамдар (балалар);

2) білім алу үшін арнаулы жағдайлар – ерекше білім беруді қажет ететін адамдардың (балалардың), сондай-ақ мүмкіндігі шектеулі балалардың оларсыз білім беру бағдарламаларын меңгеруі мүмкін болмайтын, оқу, сондай-ақ арнаулы, жеке дамыту мен түзеу-дамыту бағдарламаларын және оқыту әдістерін, техникалық, оқу және өзге де құралдарды, тыныс-тіршілік ортасын, психологиялық-педагогикалық қолдап отыруды, медициналық, әлеуметтік және өзге де көрсетілетін қызметтерді қамтитын жағдайлар;

3) ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау – білім алу үшін қажетті арнаулы жағдайларды айқындау;

4) психологиялық-педагогикалық қолдап отыру – білім беру ұйымдарында іске асырылатын, процесінде ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау негізінде ерекше білім беруді қажет ететін адамдарды (балаларды) ойдағыдай оқыту және дамыту үшін әлеуметтік-психологиялық және педагогикалық жағдайлар жасалатын жүйелі-ұйымдастырылған қызмет.

3. Бағдарламаның тақырыбы

5. Бүгінгі таңда мектепке дейінгі білім беру мекемелерінің арнайы педагогтардың, тәрбиешілердің мектеп жасына дейінгі ерекше білім беру қажеттілігі бар балалармен жұмыс жасау барысындағы қиындықтары мен өзекті сұраныстарын есепке ала отырып, біліктілікті арттыру бағдарламасы келесі тақырыптарды қамтыды:

- 1) Инклюзивті білім берудің мазмұны, нормативті құжаттар;
- 2) Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалар тобы, балалардың даму ерекшеліктері;
- 3) Ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды сүйемелдеудегі ПМПК мен мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының байланысы;
- 4) Мектеп жасына дейінгі қарым-қатынас пен әлеуметтік өзара әрекеттестіктің бұзылысы бар балалардың даму ерекшеліктері және олармен жүргізілетін жұмыс түрлері

4 -тарау. Бағдарламаның мақсаты мен міндеттері, күтілетін нәтижелер

6. Курстың мақсаты инклюзивті білім беру жағдайында мектеп жасына дейінгі ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды педагогикалық-психологиялық сүйемелдеу бойынша педагогтардың кәсіби құзіреттіліктерін жетілдіру.

7. Курстың міндеттері:

- инклюзивті білім беру жағдайында мектеп жасына дейінгі ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды оқыту мен тәрбиелеу аймағындағы білімдерін дамыту, тереңдету;
- ерекше білім беру қажеттілігі бар балалар тобы, олардың даму ерекшелігі, оқу қажеттілігінің сипаты туралы білімдерін тереңдету;
- инклюзивті білім беру контекстіндегі халықаралық және Отандық нормативті-құқықтық құжаттармен таныстыру арқылы білімдерін тереңдету, жаңа заңнамалық құжаттарды талдау;
- мектеп жасына дейінгі балалардың даму ерекшеліктерін, олардың сипаты туралы білімдерін кеңейту.
- ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 4 бұйрықтың мазмұнын ашу;
- ерекше білім беру қажеттіліктерді бағалаудың тәртібі;
- ПМПК жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды тексерудің алгоритмі туралы ақпарат беру;
- мектеп жасына дейінгі қарым-қатынас пен әлеуметтік өзара әрекеттестіктің бұзылысы бар балалардың даму ерекшеліктері және олармен жүргізілетін жұмыс түрлері туралы ақпарат беру.
- ерекше білім беру қажеттілігі бар балалармен жүргізілетін түзету-дамытушылық жұмыстардың ерекшеліктерімен таныстыру.

8. Курс аяқталғаннан кейін тыңдаушылар:

- инклюзивті білім беру жағдайында мектеп жасына дейінгі ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды оқуы мен тәрбиелеу аймағындағы білімдерін кеңейтеді;
- ерекше білім беру қажеттілігі бар балалар тобы, олардың даму ерекшелігі, оқу қажеттілігінің сипаты туралы білімдерін тереңдетеді;
- инклюзивті білім беру контекстіндегі халықаралық және Отандық нормативті-құқықтық құжаттармен таныстыру арқылы білімдерін кеңейтеді, жаңа заңнамалық құжаттарды талдай алады;
- мектеп жасына дейінгі балалардың даму ерекшеліктерін, олардың сипаты туралы білімдерін кеңейтеді.
- ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 4 бұйрықтың мазмұнын біледі;
- Білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық қолдап отыру қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 6 бұйрығының мазмұнын біледі;
- ерекше білім беру қажеттіліктерді бағалаудың тәртібін біледі;
- ПМПК жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды тексерудің алгоритмі туралы біледі;
- ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды сүйемелдеудегі ПМПК мен мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының байланысын біледі;
- мектеп жасына дейінгі қарым-қатынас пен әлеуметтік өзара әрекеттестіктің бұзылысы бар балалардың даму ерекшеліктері және олармен жүргізілетін жұмыс түрлері туралы ақпараттармен қамтылады;
- ерекше білім беру қажеттілігі бар балалармен жүргізілетін түзету-дамытушылық жұмыстардың ерекшеліктерімен танысады.

Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны

9. Бағдарлама 5 модульден тұрады:

- 1) Инклюзивті білім берудің мазмұны, нормативті құжаттар;
- 2) Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалар тобы, балалардың даму ерекшеліктері;
- 3) Ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды сүйемелдеудегі ПМПК мен мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының байланысы;
- 4) Мектеп жасына дейінгі қарым-қатынас пен әлеуметтік өзара әрекеттестіктің бұзылысы бар балалардың даму ерекшеліктері және олармен жүргізілетін жұмыс түрлері
- 5) Вариативтік.

Вариативтік бөлімкіріс сауалнамасының нәтижесі бойынша курс тыңдаушылардың сұранысымен құрастырылады. Әр модульдің мазмұны келесі тақырыптарды қамтиды:

1. «Инклюзивті білім берудің мазмұны, нормативті құжаттар» атты модульде: Инклюзивті білім беру ұғымы. Ерекше білім беруге қажеттілігі

бар балаларға қолдау көрсету және бағалау моделі (медициналық, әлеуметтік). ҚР инклюзивті білім беруді жүзеге асырудың нормативті -құқықтық негіздері.Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалар тобы. Инклюзивті білім беру контекстіндегі Л.С.Выготскийдің теориялары (мәдени - тарихи теориялары, дамудың өзекті және жақын аймағы, түзету, орынбасу, біріншілік және екіншілік кемістік ұғымдары т.б).

2. «Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалар тобы, балалардың даму ерекшеліктері» атты модульде: Сөйлеу тілі зақымдалған мектеп жасына дейінгі балалардың даму ерекшеліктері. Психикалық дамуы тежелген мектеп жасына дейінгі балалардың даму ерекшеліктері. Зияты зақымдалған мектеп жасына дейінгі балалардың даму ерекшеліктері. Көру қабілеті және есту қабілеті зақымдалған мектеп жасына дейінгі балалардың даму ерекшеліктері. Тірек- қимыл аппараты зақымдалған мектеп жасына дейінгі балалардың даму ерекшеліктері.

3. «Ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды сүйемелдеудегі ПМПК мен мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының байланысы» атты модульде: ПМПК тексерудің негізгі мақсаты. Мектеп жасына дейінгі балалардың сөйлеу тілінің дамуының онтогенезі, психо–физикалық даму ерекшеліктері. Мектеп жасына дейінгі балалардың ерекше білім беру қажеттілігін ПМПК жағдайында анықтау. ПМПК жұмысының мазмұны, тексеру алгоритмі, тексеру қорытындылары мен ұсыныстарын талдау. Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында мектеп жасына дейінгі ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды сүйемелдеу. Мектеп жасына дейінгі ұйымдардағы логопедтің қызметі, жұмыс мазмұны. Мектеп жасына дейінгі ұйымдардағы арнайы педагогтың қызметі, жұмыс мазмұны.Мектеп жасына дейінгі ұйымдардағы психологтың қызметі, жұмыс мазмұны.Мектеп жасына дейінгі ұйымдардағы логопедтің қызметі, жұмыс мазмұны. Мектеп жасына дейінгі ұйымдардағы арнайы педагогтың қызметі, жұмыс мазмұны.Мектеп жасына дейінгі ұйымдардағы педагог - ассистенттің қызметі, жұмыс мазмұны.Мектеп жасына дейінгі ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды оқыту мен тәрбиелеудің түзете – дамытушылық бағыты.

4. «Мектеп жасына дейінгі қарым-қатынас пен әлеуметтік өзара әрекеттестіктің бұзылысы бар балалардың даму ерекшеліктері және олармен жүргізілетін жұмыс түрлері» атты модульде:

Әлеуметтік өзара әрекеттестіктің бұзылысы бар балалардың даму ерекшеліктері. Әлеуметтік өзара әрекеттестіктің бұзылысы бар балаларды дамытудағы сенсорлы интеграция. Әлеуметтік өзара әрекеттестіктің бұзылысы бар мектеп жасына дейінгі балалармен түзету - дамытушылық жұмыс.

5. Вариативті модуль:

Вариативті модульдің тақырыптарын тыңдаушылар кіріс сауалнамасы барысында анықтайды.

10. Оқу процесін ұйымдастыру

Бағдарлама қашықтан (онлайн) оқыту тәртібінде жүзеге асырылады.

1) бағдарламаның 1-қосымшасына сәйкес курстың оқу-тақырыптық жоспарына сәйкес аралас оқыту қарастырылған. Аралас оқыту оқытудың үш кезеңін қамтиды: күндізгі - 24 сағат, қашықтан- 40 сағат, өздігінен -16 сағат. Күндізгі оқу курстың соңғы күндерінде өткізіледі.

16. Білім беру процесі оқытудың интерактивті формалары мен әдістерін қамтиды: дәріс, семинар, топтар мен жұптардағы практикалық жұмыс, мастер-класс, кейс әдісі, сұрақтарды бірлесіп шешу, сонымен қатар аралас оқыту режимінде курсқа арналған вебинар, онлайн дәріс және тыңдаушының өзін-өзі оқытуы.

17. Мұғалімдердің бағдарлама мазмұнын түсіну деңгейін арттыру үшін: топтарда жұмысты кеңінен қолдану, содан кейін талқылау және рефлексия; шағын топтардағы теория мен практиканың негізгі мәселелерін талқылау, содан кейін ұжымдық жұмыстарды ұсыну қарастырылған.

11. Бағдарламаның оқу-әдістемелік қамтамасыз етілуі

Курстың оқу-әдістемелік қамтамасыз етілуіне мыналар кіреді:

- 1) біліктілікті арттыру курстарының бағдарламасы;
- 2) көрсетілімдер, үлестірме материалдар;
- 3) кейстердің үлгілері;
- 4) сауалнама парақтары, оқу материалдары;
- 5) тест тапсырмалары;
- 6) кері байланыс сауалнамалары.

12. Оқу нәтижелерін бағалау

19. Тыңдаушылардың білімін бақылау және бағалау мақсатында: бақылау жұмысы, экспресс-сауалнамалар, тестілеу жүргізіледі.

20. Педагогтардың қызметін бағалау бақылау және тест тапсырмаларын орындау нәтижелері бойынша, сондай-ақ курстардан өту барысында практикалық жұмысқа қатысу бойынша жүзеге асырылады және келесі рәсімдер кешенінен тұрады. Курсты сәтті өту үшін ең төменгі өту баллы – 75%.

1. Бағдарлама мазмұны бойынша білімді тексеретін тест тапсырмалары. Курс жетекшісі әзірлейді және оны оқу аяқталған кезде жүргізеді. Курстың соңында қорытынды есеп 30 балл жинауға мүмкіндік береді (әр дұрыс жауап үшін 1 баллдан 30 сұрақ).

21. Мұғалімнің жеке және кәсіби дамуына бағытталған біліктілікті арттыру процесінің тиімділігі мен тиімділігінің өлшемшарты курсанттың курстық дайындық кезінде және курстан кейінгі кезеңде көрсеткен кәсіби белсенділігі болып табылады. Тест бойынша 75% және одан жоғары балл

жинаған курс аяқталғаннан кейін тыңдаушыларға біліктілікті арттыру курстарынан өткені туралы сертификат беріледі.

Курсты аяқтағаннан кейін 50%-дан 74,9%-ға дейін балл жинаған тыңдаушыларға курсты аяқтағаннан кейін бір ай ішінде сынақты қайта тапсыруға және бақылау жұмысын орындауға бір реттік мүмкіндік беріледі. Курсты аяқтағаннан кейін 50%-дан аз алған тыңдаушыларға сертификат берілмейді.

9. Курстан кейінгі сүйемелдеу

23. Курстан кейінгі сүйемелдеу қашықтан кеңес беру, тәжірибе алмасу түрінде жүзеге асырылады.

Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

1. Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 11 шілдедегі № 343 Заңы
2. Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 4 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2022 жылғы 24 қаңтарда № 26618 болып тіркелді
3. Об утверждении модели развития дошкольного воспитания и обучения Постановление Правительства Республики Казахстан от 15 марта 2021 года №137
4. Психолого-педагогическое сопровождение детей с особыми образовательными потребностями в общеобразовательном детском саду. Часть 1. Ситуационный анализ состояния коррекционно-педагогической поддержки детей с особыми образовательными потребностями в дошкольных общеобразовательных организациях Республики Казахстан: методические рекомендации. / Баймуратова А.Т., Дербисалова Г.С. – Алматы: ННПЦ РСИО, 2022. – 48
5. Организация деятельности психолого-медико-педагогических консультаций в системе инклюзивного образования: методические рекомендации /авт-сост. А.К.Ерсарина – Алматы 2020. - 38 с
6. «Организационно-методические основы педагогической поддержки детей с особыми образовательными потребностями в дошкольных организациях образования» - Коржова Г.М., Вишневская Т.А., Баймуратова А.Т., Завалишина О.В. 2020 г.
7. [Типовые учебные программы дошкольного обучения и воспитания детей с ООП № 721 ПРИКАЗ](#)

Курстың оқу-тақырыптық жоспары

№	Сабақтың тақырыптары	Сағата саны
1	«Инклюзивті білім берудің мазмұны» атты модульде:	8
1.1	Инклюзивті білім беру түсінігі. Инклюзивті білім берудің негізгі ұғымдары мен қағидалары.Инклюзивті білім берудің халықаралық және Отандық нормативті құқықтық негіздері	4
1.2	Ерекше білім беру қажеттілігі, ерекше білім беру қажеттілігі бар балалар тобы. Инклюзивті білім беру контекстіндегі Л.С.Выготскийдің теориялары (мәдени- тарихи теориялары, дамудың өзекті және жақын аймағы, түзету, орынбасу, біріншілік және екіншілік кемістік ұғымдары т.б)	4
2	Ерекше білім беру қажеттілігі бар балалар тобы, балалардың даму ерекшеліктері» атты модульде:	12
2.1	Сөйлеу тілі зақымдалған мектеп жасына дейінгі балалардың даму ерекшеліктері.	3
2.2	Психикалық дамуы тежелген мектеп жасына дейінгі балалардың даму ерекшеліктері.	3
2.3	Зияты зақымдалған мектеп жасына дейінгі балалардың даму ерекшеліктері.	2
2.4	Көру қабілеті және есту қабілеті зақымдалған мектеп жасына дейінгі балалардың даму ерекшеліктері. Тірек- қимыл аппараты зақымдалған мектеп жасына дейінгі балалардың даму ерекшеліктері.	4
3	«Ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды сүйемелдеудегі ПМПК мен мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының байланысы» атты модульде:	40
3.1	Мектеп жасына дейінгі балалардың сөйлеу тілінің дамуының онтогенезі, психо – физикалық даму ерекшеліктері.	4
3.2	Мектеп жасына дейінгі балалардың ерекше білім беру қажеттілігін ПМПК жағдайында анықтау.	2
3.3	ПМПК жұмысының мазмұны, тексеру алгоритмі, тексеру қорытындылары мен ұсыныстарын талдау.	4
3.4	Мектеп жасына дейінгі ұйымдардағы логопедтің қызметі, жұмыс мазмұны.	2

3.5	Мектеп жасына дейінгі ұйымдардағы арнайы педагогтың қызметі, жұмыс мазмұны.	8
3.6	Мектеп жасына дейінгі ұйымдардағы психологтың қызметі, жұмыс мазмұны.	8
3.7	Мектеп жасына дейінгі ұйымдардағы педагог - ассистенттің қызметі, жұмыс мазмұны.	7
3.8	Мектеп жасына дейінгі ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды оқыту мен тәрбиелеудің түзете – дамытушылық бағыты.	5
4	«Мектеп жасына дейінгі қарым-қатынас пен әлеуметтік өзара әрекеттестіктің бұзылысы бар балалардың даму ерекшеліктері және олармен жүргізілетін жұмыс түрлері» атты модульде.	20
4.1	Әлеуметтік өзара әрекеттестіктің бұзылысы бар балалардың даму ерекшеліктері.	6
5	Әлеуметтік өзара әрекеттестіктің бұзылысы бар балаларды дамытудағы сенсорлы интеграция.	6
5.1	Әлеуметтік өзара әрекеттестіктің бұзылысы бар мектеп жасына дейінгі балалармен түзету - дамытушылық жұмыс.	6
6	Вариативтік модуль	2
	Барлығы:	80